

# A Professzorok Háza 2004. költségvetési beszámolójának felülvizsgálata

Törzskönyvi azonosító szám: 325169000

Honlap címe: [www.ph.hu](http://www.ph.hu)

## 1. Általános áttekintés, jelentősebb változások

A hatályos Alapító Okirat szerint a Professzorok Háza (PH) célja, hogy a magyar felsőoktatás és a nemzetközi oktatási kapcsolatok fejlesztése érdekében elősegítse az Oktatási Minisztérium (OM) költségvetésében fejezeti szinten meghatározott felsőoktatási feladatok megvalósulását, segítse a felsőoktatási intézmények és háttérintézmények hatékony működését, és tájékoztató tevékenységével hozzájáruljon ezen szervezetek egymás közötti, valamint más érintett szervezetekkel, különösen a felsőoktatási intézményekkel és az OM-mel megvalósuló együttműködéséhez. Célja továbbá, hogy hozzájáruljon az OM felsőoktatási kutatással, képzéssel, tudományos tanácsadással, valamint tudományszervezéssel és nyelvvizsgáztatással kapcsolatos feladatainak megvalósításához.

A PH alaptevékenysége az előbbiek szerint sokoldalú és komplex. Egyrészt az oktatási és a felsőoktatási háttérfeladatokat szakmai szervezeti egységein keresztül látja el az intézmény. Másrészt a PH gazdasági-pénzügyi (számvitel, könyvelés, egyéb nyilvántartások), infrastrukturális (ingatlanok kezelése, hasznosítása) és informatikai szolgáltatásokat nyújt.

A PH jelenlegi szervezetét és működését – a történetileg kialakult struktúra mellett – az elmúlt két év változásai határozzák meg. A 2003. év végén a **Felsőoktatási Pályázatok Irodája** (FPI) és az **OM Phare Programiroda** kivált a PH szervezetéből és feladataik az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatóságához kerültek. Ezzel egyidejűleg a PH az Oktatáskutató Intézet beintegrálása (**PH Felsőoktatási Kutatóintézet** – PH FKI) és az **Oktatásügyi Közvetítő Szolgálat** (OKSZ) létrehozása következtében két új – költségvetési szempontból részjogkörű – szervezeti egységgel gyarapodott. A PH Alapító Okirata 2004. január 1-jétől tartalmazta ezeket a változásokat. A 2004. évben fontos feladat volt ezen új részjogkörű szakmai szervezeti egységek beilleszkedésének biztosítása és az együttműködés kereteinek kialakítása. A PH szempontjából ezzel párhuzamosan elindult egy pozitív folyamat, amelynek célja, hogy a PH a magyar felsőoktatás és a nemzetközi oktatási kapcsolatok fejlesztése érdekében elősegítse az OM feladatainak megvalósítását, segítse a felsőoktatási intézmények és háttérintézmények hatékony működését, és tájékoztató tevékenységével járuljon hozzá ezen szervezetek együttműködéséhez. A szolgáltatások biztosítása és szervezése, valamint az önálló szakmai feladatok megvalósítása 2005-ben a **Felsőoktatási Szakmai Szolgáltató és Fejlesztési Iroda** (FSZSZFI) keretében történik, amelybe több korábban más szervezeti formában ellátott felsőoktatási háttérfeladat integrálása történt meg.

A működés és a szervezet megkezdett átalakítását jelentősen befolyásolták az évközi takarékosági intézkedések, amelyek a korábbi elképzelések felülvizsgálatát is indokoltá tették. A körülmények miatt kiemelt figyelmet kellett fordítani az előírt takarékosági intézkedések végrehajtása mellett a szakmai feladatok zavartalan ellátásának további biztosítására és a PH gazdasági egyensúlyának megőrzésére. Ennek érdekében a racionalizáció és a feladatellátás formáinak felülvizsgálata került előtérbe.

A PH szervezeti egységeként működő **Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programiroda** (KÖNKOMP) az év folyamán megszüntetésre került, a közoktatási feladatokat 2004. július 1-jétől a PTMIK - Sulinova Kht. keretében látják el. A megmaradt, fenntarthatósággal kapcsolatos felsőoktatási feladatokat a PH Főigazgatósága vette át. (A tervek szerint 2005. év folyamán „a fenntarthatóság megjelenítése a felsőoktatás átalakulási folyamatában” tárgyú feladatot az FSZSZFI látja el.) A 2004. év második felében megszüntetésre került a **Felsőoktatási Fejlesztési Csoport** (FFCS) szervezeti egység. A **Magyar Professzorok Világtanácsa** (MPV) Titkársága a korábbi formájában megszüntetésre került, a továbbiakban az FSZSZFI segíti, koordinálja az MPV működésével kapcsolatos feladatokat. A **Magyar Felsőoktatás** című folyóirat nyomtatott megjelenése 2004 közepétől szünetel, a szerkesztőség átszervezése nyomán folyóirat internetes megjelenés biztosított.

Az államháztartás egyensúlyi helyzetének javításához szükséges rövid és hosszabb távú intézkedésekről szóló 2004. (III. 11.) Korm. határozat szerint a **Nyelvvizsgázási Akkreditációs Központ** (NYAK) 2005. január 1-jén a PH kereteibe integrálódott. A NYAK változatlanul ellátja korábbi alapfeladatait, amelyeket a PH 2005. január 1-jén hatályba lépett módosított Alapító Okirata tartalmaz.

## **2. A Professzorok Háza szakmai szervezeti egységeinek 2004. évi feladatellátása**

A PH szakmai szervezeti egységei önálló részmunkaterveik alapján látták el feladataikat 2004 folyamán. Minden szervezeti egység részletesen beszámolt tevékenységéről, amelyekből a következő lényegi elemeket emeljük ki.

### **2.1. Felsőoktatás a Fenntarthatóságért Programiroda**

A 2004. évben is a PH feladata volt a Felsőoktatás a Fenntarthatóságért Program (FFP) koordinálása, illetve a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium KAC pályázati keretében támogatott, PH-nál kezelt projektek megvalósítása. A 2003. évi tervek szerint e folyamat következő lépéseként került sor a 2004. évben PH szervezeti egységeként a Felsőoktatás a Fenntarthatóságért Iroda létrehozására, ezzel egyidejűleg a PH Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programiroda (KÖNKOMP) megszüntetésére.

Az átszervezés után a PH Főigazgatósága a Felsőoktatás a Fenntarthatóságért Iroda feladatait átvette. Az OM Felsőoktatási Helyettes Államtitkársága által támogatott Felsőoktatás a Fenntarthatóságért Programban 2004-ben a fenntarthatósághoz kapcsolódó (felsőoktatást érintő) központi pályázatok kapcsán a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítését segítette elő a felsőoktatást érintő pályázati kiírásokban, valamint az egyetemeken és főiskolákon folyó képzések, kurzusok és kutatások elősegítésében működött közre.

### **2.2. Felsőoktatási Kutatóintézet (FKI)**

Az FKI 2004-ben is folytatta hagyományait, amennyiben az oktatási rendszer egészére irányuló, elsősorban makroszintű oktatásszociológiai, oktatáspolitikai, oktatás-gazdaságtani kutatásokat folytatott, a felsőoktatás, a közoktatás, valamint a felnőttoktatás és az ifjúságkutatás területén. A FKI kutatói a szakmai profilnak megfelelően továbbra is a társadalmi folyamatok és az oktatási rendszer kapcsolatát, ill. kölcsönhatásait kutatták, különös tekintettel az aktuális társadalmi változásokra és az oktatási rendszerben bekövetkező reformokra. Az aktuális társadalmi változásoknak megfelelően kutatási témái között az EU csatlakozáshoz kapcsolódó nemzetközi szervezésű kutatások is egyre nagyobb számban jelentek meg. A 2003. év végétől az FKI arra törekedett, hogy fokozatosan erősítse felsőoktatási profilját.

A képzés, a kutatóképzés, illetve a kapcsolatok kialakítása a felsőoktatással terén az intézet szorosan együttműködött az egyetemi-főiskolai szférával, több egyetemmel együtt folytatott posztgraduális képzési és kutatói munkát.

A tudományos tanácsadás és a szakértői tevékenysége során munkatársai 2004-ben is részt vettek az OM bizottságainak munkájában, az oktatás irányításában résztvevő egyéb szervezetek, vezető tudományos testületek és társadalmi szervezetek, továbbá tudományos folyóiratok szerkesztő bizottságainak munkájában.

A tudományszervezés területén folytatták, illetve tovább fejlesztették gazdag publikációs tevékenységüket.

Az FKI 2004-ben hat országos konferenciát szervezett (ebből négyet az *Educatio* c. folyóirat egy-egy tematikus számához kapcsolódva).

### **2.3. Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT) Titkársága**

Az FTT és Titkárságának 2004. évi munkáját zömében az új felsőoktatási törvény előkészítésének szakmai kontrollja, a kodifikációs munka segítése, valamint a felmerült államigazgatási feladatok jelentették. Saját kezdeményezésben konzultációkat rendezett és szakmai háttéranyagokat készített a munkaerő-piac és a felsőoktatás kapcsolata témakörében.

A 2004. év során lezárult a Csatlakozás az Európai Felsőoktatási Térséghez (CSEFT) című projekt, amelynek szakmai kontrollját részben az FTT végezte.

### **2.4. Magyar Felsőoktatás Szerkesztősége**

A szerkesztőség 2004-ben a hagyományoknak megfelelően 10 példányszám nyomtatott kiadását tervezte, melyből két szám összevontan jelent volna meg. A 2004/1-2. összevont szám, illetve a 2004/3. és 2004/4. szám látott napvilágot 2004. májusáig. A költségvetési megszorítások következtében a 2004/5-6. összevont szám már csak elektronikus formában jelenhetett meg, amely a Magyar Felsőoktatás honlapján volt olvasható.

2004. májusában megbízás alapján két melléklet kiadására került sor („Kutatás, Fejlesztés, Pályázatok és Programok a felsőoktatásban 2004” és a „Szilárd Leó Professzori Ösztöndíj Nyertesei” című folyóirat-melléletek).

A szerkesztőség átszervezése 2004-ben megtörtént, a nyomtatott megjelenés átmenetileg szünetel.

### **2.5. Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) Irodája**

A MÖB Iroda 2004. évi tevékenysége során jogszabály, illetve szakmai koncepciók tervezetének véleményezését, pályázati felhívások, ösztöndíjak előkészítése, lebonyolítása kapcsán felmerülő feladatokat látott el. Szervezte a pályázók és a nyilvánosság tájékoztatását a döntésekről (OM Közlöny, Internet, személyes levél), gondoskodott a kapcsolatfelvételtől, illetve ellátta a szervezési feladatokat, segítséget nyújtott a hatóságok előtti eljárásban. Ellátta továbbá a MÖB üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat.

### **2.6. Magyar Professzorok Világtanácsa (MPV)**

A 2004. évben a következő szakmai programokra került sor: Informatikai Tudományos Ülés, valamint a Kárpát-medencei Magyar Professzorok VIII. találkozója és a Tudomány és Anyanyelv 4. Anket.

A MPV Titkársága az év végén megszüntetésre került. A jövőben a Felsőoktatási Szakmai Szolgáltató és Fejlesztési Iroda segíti, koordinálja az MPV működésével kapcsolatos feladatokat.

## **2.7. Oktatásügyi Közvetítői Szolgálat (OKSZ)**

A 2004. év az első olyan teljes esztendő, melyben az alternatív vitarendezés az oktatás szereplői számára, – állami költségvetésből finanszírozva – hozzáférhetővé vált. Az OKSZ az év során kialakította infrastruktúráját, működési kereteit. Legfontosabb feladata a tevékenységének megismertetése, ismertségének növelése volt. Együttműködési megállapodást kötött a Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálattal, amely a szakmai tevékenységek közös fejlesztésén kívül, az esetek, ügyek megfelelő, kölcsönös átirányítását is célozza, hogy a két állami szolgálat tevékenységének legjobb kihasználása lehetővé váljon. Együttműködési megállapodási javaslatot dolgozott ki az Oktatási Jogok Biztosával, amelynek aláírására 2005-ben kerülhet sor. A PH keretei között tanár-továbbképzési programot dolgozott ki az Országos Mediációs Egyesület szakembereivel közösen. A képzés akkreditálása megtörtént, így azok a 2005. évben elindulhatnak.

## **2.8. Országos Kredittanács Irodája (OKTI)**

Az év első felében befejeződött az előző évben megkezdett és áthúzódó új honlap fejlesztése. A III. Dunaújvárosi Kreditforum megszervezése és megrendezése jelentett még feladatot a tavaszi félévben, amelyet az OKTI ügyvivő szakértői végeztek. Az OKTI vezetője számos alkalommal tett eleget intézményi meghívásoknak, amelyek során szakmai egyeztetéseket, tapasztalatcserét folytattak az intézmények tanulmányi szervezéséért, illetve kreditrendszerének működtetéséért felelős vezetőivel. 2004. év nyarától az OM megkezdte egy újabb felsőoktatási kreditmonitor lefolytatásának előkészítését, amelyhez az OKTI munkatársai szakmai támogatást nyújtottak.

## **2.9. Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) Titkársága**

Az OTDT és annak Titkársága a két éves időszakokra tagolható működésének megfelelően a 2004. esztendőben alaptevékenységének megfelelően végezte feladatait. Egyrészt országos szinten szervezte, összehangolta és megfelelő fórumokon képviselte a magyar egyetemeken és főiskolákon folyó hallgatói tudományos és művészeti diákköri tevékenységet, másrészt meghirdette az igen nagy hagyományokra visszatekintő, immár XXVII. Országos Tudományos Diákköri Konferenciát (OTDK), s egyben megkezdte a rendezvénysorozat előkészítését a konferencia 16 szekciójának rendezését vállaló szakmai bizottságokkal és az intézmények szervezőivel.

## **2.10. Felsőoktatási Fejlesztési Csoport**

Ellátandó feladatok hiányában az OM kezdeményezte a Felsőoktatási Fejlesztési Csoport megszüntetését. A szervezeti egység megszüntetésére 2004. október 1. napjával került sor.

# **3. Szolgáltató tevékenység**

## **3.1. Üzemeltetési, vállalkozási tevékenység**

A PH költségterítés ellenében elhelyezést, irodai működtetést (infrastrukturális), vendégház üzemeltetési feladatokat és gazdasági-ügyviteli szolgáltatásokat nyújtott az alapidokumentumokban meghatározott szervezeti egységeknek, a korábbi évek gyakorlata szerint, az OM felsőoktatási háttérintézményeinek, az OM által kijelölt más szervek részére, illetve az egyéb bérlők számára meghatározott keretek között. Az e pontban részletezett tevékenységek megszervezését, lebonyolítását a PH Gazdasági Igazgatósága végzi.

### **3.2. Kommunikáció**

2004. szeptemberével egy megújult PH honlap érhető el a [www.ph.hu](http://www.ph.hu) címen, mely formai és tartalmi fejlesztése eredményeképpen többek között, online teremfoglalást tesz lehetővé, továbbá ezen keresztül is elérhetővé váltak a PH szervezeti egységeinek honlapjai.

### **4. A Professzorok Háza funkcionális feladatainak racionalizálása**

A PH megfogalmazta a funkcionális feladatok racionalizálására vonatkozó stratégiáját, amely a korábbi évek változásaihoz igazodva alapozza meg a hatékony és gazdaságos működés előfeltételeit. A PH vezetése a 2004. évben jelentős erőfeszítést tett a költségvetés keretek közötti zavartalan feladatellátás biztosítására. A racionalizálás folyamatos feladatként jelentkezett az intézménynél, amelynek a kiindulópontját jelentette a funkcionális feladatok egységesebb kezelése (gazdasági tervezés, informatika, kommunikáció, könyvtár stb.). A PH vezetése a 2004. évi alapokon elkezdte egy racionalizálási stratégia kidolgozását, amely hosszú távon biztosíthatja a racionalizációhoz kapcsolódó konkrét döntések és intézkedések meghozatalát.

Az elkezdődött tervező munka elemei:

- A PH szervezeti rendszere áttekintése, hatásköri összefüggései meghatározása, működési folyamatok vizsgálata.
- A rendelkezésre álló vagyon struktúrájának, kezelésének és az intézményi rendszer működtetésének, üzemeltetésével kapcsolatos feladatainak rendszerszemléletű elemzése.
- A szervezeti felépítés, a rendelkezésre álló létszám, a gazdálkodás vizsgálata, pénzügyi elemzések készítése.
- Gazdálkodási-, fejlesztési koncepciók vizsgálata, készítése, különös tekintettel a folyamatok informatikai támogatottsága növelésének lehetőségeire.
- Vagyonhasznosítás formáinak, szervezetének meghatározása.
- Kintlévőségek kezelése, az állomány felmérése, a kintlévőségek csökkentésének módszerei, eljárások kidolgozása és gyakorlati bevezetése.

### **5. Összegzés**

Megállapítható, hogy a PH működésének és gazdálkodásának stabilitása a nehézségek ellenére is biztosított volt, az intézmény végrehajtotta az alapító intézkedéseit. A szakmai szervezeti egységek a jogszabályokban és a PH alapidokumentumaiban meghatározott alapfeladataikat megfelelően ellátták. Egyéb önálló felsőoktatási háttérfeladatok megvalósítására forráshiány miatt nem került sor.

A szervezeti változásokból és a takarékosági intézkedésekből adódóan nem erősödött a PH szolgáltató, intézményeket és a tárcatörekvéseket támogató karaktere. A törekvések középpontjában továbbra is az áll, hogy a PH egységesebb és hatékonyabb felsőoktatási háttérintézményként funkcionáljon, amely nem csak egyes elkülönülő szakmai részfeladatok megvalósítására alkalmas. A 2004. év során, forráshiány miatt az ilyen támogató és integráló jellegű felsőoktatási háttérfeladatok korlátozására vagy leépítésére került sor. A PH kutató, szolgáltató funkciójának erősítése javasolt, amely alkalmassá teszi az uniós csatlakozásból, a felsőoktatás átalakításából és az intézményrendszer fejlesztéséből eredő tárcafeladatok

támogatására. Az új felsőoktatási törvény elfogadása esetén a PH-t újabb változások érinthetik, amely során figyelmet kell szentelni az említett szempontokra.

A PH vezetése komoly átvilágítást és racionalizálást hajtott végre, amely megalapozza a további kezdeményezéseket. Az egységesebb arculat, tartalom és a hatékonyabb feladatellátás kialakítása elkezdődött, de az intézmény forráshiánya akadályozhatja a ezen célok megvalósulását.